

Az államvagyon 1872. évi Zárszámadása.

Ezen cikk kivonatát képezi a m. kir. állam számvevőszék által az országgyűlésnek a jelen ülés kezdetén a Magyar szent korona országainak 1872-ik évi állami zárszámadása előterjesztése alkalmával az államháztartás és az államvagyon kezeléséről egyidejűleg bemutatott jelentésnek. Minthogy pedig olvasóinkat nem csupán az erdőkre vonatkozó adatok érdekelhetik, hanem legalább összehasonlítás végett az államvagyon egyes ágai jövedelmezésének ismerete is: ennél fogva a következőkben az összes államvagyonra vonatkozó adatokat közöljük.

a) Fém bányaművek.

A költségvetési törvény szerint:

a bevétel	2,306.032	frt	—	kr,
a kiadás	5,479.664	"	—	"
a hiány	3,173.631	"	—	"

A zárszámadás szerinti eredmény:

bevétel	1,277.635	frt	16	kr,
kiadás	4,938.038	"	28 $\frac{1}{2}$	"
hiány	3,660.403	frt	12 $\frac{1}{2}$	kr.

Ugy a költségvetési törvény idézett tételeiben, mint a zárszámadási eredmények közt nem foglaltatik az ugynevezett nem-kézpénz-kezelés, vagyis azon eljárás, mely szerint annak értéke, a mit egy bizonyos üzlet egy másiknak pénzbeli megtérítés nélkül terményekben kiad, számadásilag a kiadó üzletnek javára és az átvevőnek terhére irandó, s a mely átírás és kezelés jelentőségére az illető üzlet jövedelmének megítélhetése céljából a törvényhozás figyelmét az állami számvevőszék már múlt évi „Jelentésének“ 15. lapján kikérte.

A nem-készpénz-kezelésnek és betudásával a fémbányaművek 1872-ki eredményei a következők:

bevétel	9,185.900 frt 62 kr,
kiadás	10,802.950 „ 46 $\frac{1}{2}$ „
veszteség	1,617.049 frt 84 $\frac{1}{2}$ kr,

s ha tekintetbe vesszük még, hogy az állami leltár eredményei szerint a fémbányaműveknél a természetmények és anyagok értéke (4,901.821 forint 78 $\frac{1}{2}$ krajczár) az előbbi év értékét (4,132.888 frt 25 kr) 768.933 frt 53 $\frac{1}{2}$ krral meghaladja, tiszta veszteségként csak 848.116 frt 31 kr mutatkozik.

A termény és anyagok gyarapodásához járult:

a tajovai rézkohó	535.130 frt 23 $\frac{1}{2}$ krral,
a zsarnóczai ezüstkohó	83.621 „ 78 „
a fernezeli „	56.176 „ 94 $\frac{1}{2}$ „
a kapniki „	65.052 „ 93 $\frac{1}{2}$ „
az oláhlapos-bányai kohó	29.527 „ 61 „
a szomolnoki rézpörölyde	85.056 „ 75 $\frac{1}{2}$ „

b) Pénzverde.

A költségvetési törvény megállapította:

a bevételeket	4,925.822 frt — kr,
a kiadásokat	829.476 fit — kr,
a jövedelmet	4,096.346 frt — krral.

A zárszámadási eredmény az utalványozott

bevételeket	6,234.718 frt 72 kr,
a kiadásokat	558.403 „ 57 $\frac{1}{2}$ „
a fölösleget tehát	5,676.215 frt 14 $\frac{1}{2}$ krral

mutatja ki.

A valódi eredmény lényegesen változik, ha a pénzverde kezeléséhez a nem-készpénz-kezelést, mint igen fontos tényezőt, hozzáadjuk.

E szerint ugyanis:

a bevételek	6,892.539	frt	74	kr,
a kiadások	4,460.557	"	13 ¹ / ₂	"
a jövedelem tehát csakis	2,431.982	frt	60 ¹ / ₂	kr.

Azonban még az így kimutatott összeg sem mondható valódi jövedelemnek, a mennyiben az előbbi évről áthozott termények és anyagok értéke

3,617.488	frt	66	kr,	
a beváltott váltópénz újabb kivete- tése folytán	1,206.744	"	95	"

értékre apadván le, az államvagyon foglalkozott ez üzemi évben

2,410.743	frt	71	krral,	
a tiszta nyereség következőleg	21,238	frt	89 ¹ / ₂	kr.

c) V a s m ű v e k.

a költségvetési törvényben a

bevétel	3,652.452	frt	—	krt,
a kiadás	3,622.925	"	—	"
a jövedelem	29.527	frt	—	krt

tesz.

A zárszámadás szerint:

a bevétel	2,417.466	frt	67	krral,
a kiadás	3,894.182	"	64	"
a veszteség tehát	1,476.715	frt	97	krral

zárattott le.

Az eredmény itt is változik, ha az összes kézpénz- és nem-kézpénz-kezelést vesszük számításba, mert ez esetben

a bevétel	5,374.697	frt 37	kr,
a kiadás	6,161.812	„ 70	„
a veszteség tehát	786.115	frt 33	kr,

megjegyezvén: hogy ha figyelembe vesszük még azon körülményt is, hogy a termények és anyagok értéke az év végén 608.836 frt 02 krral mulja felül azonértéket, melylyel a vasművek a múlt év lezártával birtak, e veszteség nem több, mint 177.179 frt 31 kr.

Különösen a diósgyőri vasmű kezelését illetőleg annak

bevétele	494.236	frt 17 ¹ / ₂	kr,
kiadása	1,434.199	„ 58	„
vesztesége tehát tett	939.963	frt 40 ¹ / ₂	krt,
mely veszteségből azonban az anyagok és terményérték	404.403	frt 32	krnyi,
ez évi gyarapodása beszámításával marad	535.560	frt 08 ¹ / ₂	kr.

Figyelemre méltó, hogy e vasműnél az anyagok és termények értéke 1872. év végével 1,810.779 frt 76¹/₂ krra szaporodott, a mely értéket a rhóniczi nagy olvasztó és vasfinomító terjedelmes művek készleteinek értéke csak 674.320 frt 81¹/₂ krral haladja meg.

A rójabídi vasmű üzemi eredményei sem maradhatnak megjegyzés nélkül, mely a pénztári eredmény figyelembevételével folytonos veszteségei mellett termény- és anyagértékét

1871-ben	25.091 frt 90 ¹ / ₂ krral,
1872-ben pedig	35.482 „ 99 ¹ / ₂ „

szaporította, s így a szigeti és a többi versenyképtelen csekélyebb állami vasművekkel együtt folytonos veszteségek forrásául tekinthető.

d) Kőszénbányák.

a költségvetési törvény szerint:

a bevétel	1,063.997 frt — kr,
a kiadás	882.404 „ — „
a jövedelem	181.593 frt — kr.

Eredmény a zárszámadás szerint:

bevétel	751.325 frt 09 ¹ / ₂ kr.
kiadás	1,139.621 „ 61 ¹ / ₂ „
veszteség	388.296 frt 52 kr.

Az összes készpénz- és nem-készpénz-kezelés számbavételével

a bevétel	1,127.337 frt 30 ¹ / ₂ kr,
a kiadás	1,510.180 „ 32 ¹ / ₂ „
veszteség	382.843 frt 02 kr,

melylyel a termény- és anyagérték

ez évi gyarapodását	286.190 frt 32 ¹ / ₂ kr
összehasonlítva, tiszta veszteség	96.652 frt 69 ¹ / ₂ kr.

Ezen eredményre egyrészt a még be nem végzett feltárási munkálatok, másrészt pedig a rendkívüli elemi események voltak

befolyással, minélfogva a kőszénbányákra vonatkozólag minden további megjegyzés annál inkább mellőzhető, mert azok többé-kevésbé még a fejlődési állapotban vannak.

e) S ó b á n y á k.

Miután a sóbányák kezelési eredményei magukba véve jövedelemmel nem zárandók le, hanem összes üzemi és kezelési költségeik a sójövédék által térítendőek meg, számlájukon a bevételnek a kiadással egyenlőnek kell lennie; a költségvetési törvénybe igtatott bevételeknél tévedés mutatkozik, mert azok

1,594.104 frt — krral

irattak elő, holott a kiadásoknál a

ministeri előterjesztés 319. lapján

előírányzott rendkívüli beruházások

összege 272.703 „ — kr,

a bevételekből is levonandó lett volna;

maradván e szerint bevételként 1,321.401 frt — kr.

A törvény szerint a kiadások

a bevétellel egyenlően 1,321.401 „ — krral

voltak előírva, tényleg azonban 1,350.995 „ 17¹/₂ krt,

vagyis 29.594 frt 17¹/₂ krral

többet tettek.

A nem-készpénz-kezelés betudásával azonban a

bevételek 1,364.769 frt 15¹/₂ krt,

s a kiadások szintén 1,364.769 „ 15¹/₂ „

tettek, s így egymást kiegyenlítették.

A kimutatott anyag- és terményérték 110.071 frt 27 knyi gyarapodása nem tekinthető a sótermelés jövedelmének, miután a készletben maradt só-anyag 1873-ban a sójövédéknek fog átadatni.

f) Államerdők.

A kincstári-, koronai- és bányamerdőknel a költségvetési törvény megállapított:

bevételet	9,196.650	frt	—	kr,
kiadást	6,569.692	"	—	"
jövedelmet	2,626.958	frt	—	kr;

a magyar és horvát-szlavon határörvidéki erdőkre pedig:

bevételet	985.804	frt	—	kr,
kiadást	597.217	"	—	"
jövedelmet	388.587	frt	—	kr,

tehát együtt az összes államerdők jövedelmet

	3,015,545	"	—	"
--	-----------	---	---	---

A zárszámadás szerint a kincstári-, koronai- és bányamerdőknel a

bevételek tettek	9,430.823	frt	21 ¹ / ₂	krt,
a kiadások	8,135.985	"	22 ¹ / ₂	"
a jövedelem	1,294.837	frt	99	krt;

a magyar és horvát-szlavon határörvidéki erdőknél pedig:

a bevételek	1,682.764	frt	91 ¹ / ₂	kr,
a kiadások	504.384	"	17 ¹ / ₂	"
a jövedelem	1,178.380	frt	74	krt,

együtt az összes állami erdőknél
2,473.218 frt 73 krt.

Az eredmény — miután a nem-készpénz-kezelés a bevételeknél és a kiadásoknál egyenlő lévén, a tiszta jövedelemre nincs befolyással — kedvezőbbnek tűnik fel, ha tekintetbe vesszük, hogy a termény és anyagok értéke a kincstári-, koronai-

és bányaeerdőknél az 1872-ki év végén 1,723.456 frt 47¹/₂ krral haladja felül az előbbi év végén maradt álladékot, a mely összeget, mint vagyongyarapodást hozzátéve akimutatott 1,294.837 forint 99 krhoz, a kincstári-, koronai- és bányaeerdők 1872-ki jövedelmeül 3,018.294 frt 46¹/₂ kr mutatkozik; megjegyezvén, hogy a termény és anyagok gyarapodására hatott különösen:

a szigeti igazgatóság kerülete	791.366 frt 68 ¹ / ₂ krral,
a kolozsvári „ „	556.656 „ 82 „
és a lippai „ „	214.566 „ 51 ¹ / ₂ „

A horvát-szlavon határőrvidéki erdőkre vonatkozólag a termény és anyagok értékének kimutatása nem volt megszerezhető, ennél fogva meg sem lehet itélni, vajjon a fennebb kimutatott jövedelemre nem volt-e befolyással az évi kezdetleges termény- és anyagértéknek az évi kezelésből eredt fogyatkozása?

g) Államjóságok.

A költségvetési törvény az államjóságokra nézve:

a bevételt	4,661.812 frt —	krral
a kiadást	2,059.069 „ —	„
a jövedelmet	2,602.743 frt —	krral,
állapította meg.		

A zárszámadás az eredményt

a bevételben	5,355.133 frt 77	krral,
a kiadásban	1,966.060 „ 72 ¹ / ₂	„
a jövedelemben	3,389.073 frt 04 ¹ / ₂	krral,
s levonva ebből az anyag- és terményértékeknél mutatkozó fogyatkozást	10.728 „ 14 ¹ / ₂	„
a fenmaradó	3,378.344 frt 90	krral
mutatja ki; — megjegyezvén, hogy e czimet illetőleg sem a		

törvényben, sem a valódi eredményekben nem-készpénz-kezelés elő nem fordul.

Nem maradhat azonban figyelmen kívül, hogy miután az államnak ez évet megillető követeléseiből (3,389.073 frt 04¹/₂ kr) pénzben csakis 2,099.144 frt 30 kr, vagyis a költségvetésben kitett jövedelemmel szemben 503.599 frt 02 krral kevesebb folyt be, s ez összegnek is egy része múlt évi tartozások lerovására szolgál, a kincstári követelések e czimen az év lezártaival ismét 1,315.641 frt 95 krral növekedtek; s szaporodtak a cselekvő hátralékok különösen az alvidéken történt vizáradások következtében:

a pécskai jószágigazgatóság kerületében	. 288.340 frt 27 krral,
a temesvári	" " " " . 159.357 " 19 ¹ / ₂ "
a csatádi	" " " " . 412.163 " 72 ¹ / ₂ "
a kulai	" " " " . 203.923 " 45 ¹ / ₂ "
a zombori	" " " " . 115.507 " 68 ¹ / ₂ "

A bérbe adott uradalmak és birtokrészek után az államot illető cselekvő hátralékok tettek:

Az 1870. év végével	. 7,523.146 frt 49 ¹ / ₂ krt,
a mely összeghez járult 1871- és 1872-ben a bányaerdőktől	122.057 frt 40 kr,
a párdányi uradalmat illetőleg	459.785 " 39 ¹ / ₂ "
együtt .	581.842 frt 79 ¹ / ₂ kr,

növekedtek továbbá e hátralékok:

1871-ben	. 512.083 ft 45 ¹ / ₂ krral,
1872-ben	. 1,315.641 " 95 " 1,827.725 frt 40 ¹ / ₂ kr,

ugy, hogy összesen . 9,932.714 frt 69¹/₂ krra emelkedtek.

Ezen összegből leiratott:

1871-ben . 1,305.753 ft 15¹/₂ kr,

1872-ben . 299.537 „ 98 „

együtt . 1,605.291 ft 13¹/₂ kr,

s ha még a régebbi szállományokat
illető, az előirányzat keretébe nem
sorozható . 96.473 ft 39¹/₂ krt

is a fennjelzett összegből, tehát együtt . 1,701.764 frt 53 krt

levonjuk, az 1872-ik év végével fenn-

állott cselekvő hátralékok

összege marad 8,230.950 frt 16¹/₂ kr.

h) Lótenyészintézetek.

1. Ménesbirtok-gazdaságok.

Előirányzat: bevétel 1,273.822 frt — kr,

kiadás 750.514 „ — „

jövedelem 523.308 frt — kr.

A zárszámadásban előirt ered-
mény:

bevétel 1,207.237 frt 53¹/₂ kr,

kiadás 918.291 „ 68¹/₂ „

jövedelem 288.945 frt 85 kr,

illetőleg a terményérték ez évi apadását 186.617 „ 27 „

leütve igazabban 102.328 frt 27 kr.

2. Ménesek.

Előirányzat: bevétel 408.740 frt — kr,

kiadás 721.332 „ — „

hiány 312.592 frt — kr.

Számadási eredmény:

bevétel	395.736 frt 86 ¹ / ₂ kr,
kiadás	755.783 „ 40 ¹ / ₂ „
hiány	360.046 frt 54 ¹ / ₂ kr,
tulajdonkép az 1872-ki anyagérték gyarapodás	54.101 „ 14 ¹ / ₂ „
levonásával	305.945 frt 39 ¹ / ₂ kr.

3. Méntelepék.

A költségvetési törvény szerint:

bevétel	184.725 frt — kr,
kiadás	1,010.938 „ — „
hiány	826.213 frt — kr.

A zárszámadás szerint:

bevétel	157.110 frt 14 kr,
kiadás	1,011.463 „ 37 „
hiány	854.353 frt 23 kr,
leszámítva az ez évi anyagérték- gyarapodást	82.508 „ 91 „
hiány helyesebben	771.844 frt 32 kr.

A határőrvidéki erdőüzlet.

Az „Erdészeti Lapok“ idei IX. füzetében megjelent „A faüzlet köréből“ című közleményünk kapcsolatában, értesítjük t. olvasóinkat, hogy a határőrvidéki erdőüzleti társulat a péterváradai és brodi ezredek területén lévő 30 ezer holdnyi erdőterület fatömegének megvételeit illető szerződését a kincstárnak felmondotta.

Az ez évi október- és november-havi napi-lapokban kimerítően közöltettek azon körülmények és indokok, melyek alapján a társulat a szerződés felbontására indított, valamint